

TIN TỨC XÃ HỘI HỌC

• HỘI NGHỊ KHOA HỌC “NHỮNG VẤN ĐỀ XÃ HỘI CỦA NHÀ Ở”

Sau gần 5 năm nghiên cứu công phu ở những phương pháp mới, với 20 công trình lý luận và điều tra thực nghiệm dựa trên khối lượng tài liệu hết sức phong phú, thông qua hàng loạt cuộc điều tra xã hội học về vấn đề ở của nhân dân ta trên các khu vực đô thị, nông thôn, đồng bằng, miền núi, ven biển trong cả nước, công trình nghiên cứu trọng điểm cấp Nhà nước “Những vấn đề xã hội của nhà ở” do Viện xã hội học (Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam) chủ trì và phối hợp với nhiều ngành khoa học nghiên cứu đã hoàn thành đúng hạn định.

Hội nghị tổng kết đề tài này được tổ chức mới đây tại Hà Nội, trước Hội đồng nghiệm thu và xét duyệt chất lượng đề tài. Các đồng chí lãnh đạo các ngành ở trung ương và Hà Nội, nhiều giáo sư, nhà khoa học thuộc Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam, Ủy ban Khoa học và kỹ thuật Nhà nước, Ủy ban Xây dựng cơ bản Nhà nước, Bộ Xây dựng, Trường Đại học Kiến trúc... đã tham gia hội nghị. Các giáo sư Phạm Như Cương, Vũ Khiêu, Chủ nhiệm và Phó Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam, chủ trì Hội nghị.

Sau ý kiến của giáo sư Phạm Văn Trinh, Chủ nhiệm Chương trình khoa học cấp Nhà nước về nhà ở. Hội nghị đã nghe 16 báo cáo khoa học về các khía cạnh khác nhau của đề tài. Với kết quả nghiên cứu này, chúng ta có thể hiểu biết thực tiễn những vấn đề xã hội lắm vẻ liên quan đến vấn đề ở đang diễn ra, đang vận động trong quá trình công nghiệp hóa đất nước hiện nay. Vấn đề ở cần được từng bước giải quyết phù hợp với những bước đi của công nghiệp hóa, đô thị hóa, của tiến bộ xã hội và văn hóa khi xử lý tốt nhiều mối quan hệ xã hội liên quan đến vấn đề ở: điều kiện ở, nhân khẩu

- xã hội, tâm lý - xã hội, sinh hoạt - lối sống, kinh tế - xã hội, dịch vụ xã hội, cơ cấu gia đình, kế hoạch hóa số dân... Những người tham gia nghiên cứu đề tài này cũng thảo ra kiến nghị về chính sách, tổ chức xây dựng, phân phối, quản lý nhà ở hiện nay để báo cáo với Đảng và Nhà nước xem xét.

Hội đồng nghiệm thu và xét duyệt chất lượng đề tài nhất trí đánh giá: đây là một trong những đề tài xuất sắc cấp Nhà nước trong năm 1985. Nhân dịp này, Tạp chí *Xã hội học* đã ra số chuyên đề về nhà ở.

• HỘI NGHỊ QUỐC TẾ LẦN THỨ XVIII CỦA CÁC TỔNG BIÊN TẬP TẠP CHÍ TRIẾT HỌC VÀ XÃ HỘI HỌC CÁC NƯỚC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Phù hợp với chương trình hợp tác khoa học nhiều bên giữa các Viện Hàn lâm khoa học của các nước xã hội chủ nghĩa, từ ngày 7 đến ngày 11 tháng 10 năm 1985, tại Budapext (thủ đô của nước Cộng hòa Nhân dân Hunggari) đã tiến hành Hội nghị quốc tế lần thứ XVIII của các Tổng biên tập tạp chí triết học và xã hội học các nước xã hội chủ nghĩa.

Tham gia Hội nghị lần này có các đoàn: Ba Lan, Bungari, Cộng hòa Dân chủ Đức, Hunggari, Liên Xô, Rumani, Tiệp Khắc và Việt Nam. Đoàn Việt Nam gồm các đồng chí: Vũ Khiêu, Phó Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam, Viện trưởng Viện Xã hội học, Tổng biên tập tạp chí “Xã hội học”, và Dương Phú Hiệp, Phó tổng biên tập tạp chí “Triết học”.

Những người tham dự Hội nghị đã thảo luận chủ đề “Vị trí của chủ nghĩa xã hội từ góc độ triết học-lịch sử”. Đó cũng là đầu đề bản báo cáo của Viện sĩ Viện Hàn lâm khoa học Hunggari Ferenc Toke. Trên cơ sở của chủ đề đó, Hội nghị đã đi sâu thảo luận những vấn đề sau đây:

1. Chủ nghĩa xã hội vừa là lý luận, vừa là thực tiễn hiện thực; các hình thức khác nhau của sở hữu trong chủ nghĩa xã hội và trong các hình thái kinh tế - xã hội khác; biện chứng của sở hữu và chính quyền; chủ nghĩa xã hội với tư cách là một cơ thể xã hội hoàn chỉnh và sự tăng trưởng về chất của nó so với chủ nghĩa tư bản;

2. Chủ nghĩa xã hội phát triển và vai trò của nó trong quá trình lịch sử;

3. Con đường và biện pháp giải quyết những vấn đề cấp bách của công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội trong các nước của cộng đồng xã hội chủ nghĩa, kể cả những nước bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa;

4. Vấn đề mâu thuẫn trong chủ nghĩa xã hội và phân tích các mâu thuẫn đó từ góc độ của phép biện chứng giữa nội dung và hình thức.

Trong quá trình thảo luận, nhiều đại biểu đã nhấn mạnh rằng, những kết quả của các công trình nghiên cứu triết học và xã hội học về xã hội xã hội chủ nghĩa còn chưa đáp ứng nhu cầu của thực tiễn xã hội và do đó đòi hỏi phải có những cố gắng lớn để khắc phục tình trạng đó.

Phát biểu của đoàn Việt Nam do giáo sư Vũ Khiêu trình bày đề cập tới vấn đề xây dựng chủ nghĩa xã hội ở những nước đang phát triển đã được Hội nghị nhiệt liệt hoan nghênh. Sau đó, đại diện các tạp chí dự Hội nghị đều đến gặp đại biểu Việt Nam đề nghị gửi bài cho các tạp chí của họ. Trong bản tổng kết, Chủ tịch đoàn điều khiển Hội nghị đã đặc biệt hoan nghênh sự tham gia của đoàn Việt Nam và những ý kiến đóng góp của đoàn tại Hội nghị.

Hội nghị cũng đã nghe những thông báo của đoàn Hunggari và các đoàn khác về việc kỷ

niệm 100 năm ngày sinh của nhà triết học Hunggari G. Lukács.

Trong quá trình Hội nghị, đại diện của các tạp chí xã hội học đã có cuộc gặp gỡ để trao đổi ý kiến về việc chuẩn bị cho Hội nghị xã hội học toàn thế giới lần thứ 12 sẽ họp vào mùa hè năm 1986 ở Ấn Độ.

Nhiều đại biểu tham gia Hội nghị đã nêu lên những kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng của sự hợp tác giữa các ban biên tập của các tạp chí.

Hội nghị quốc tế lần thứ XIX của các tổng biên tập tạp chí triết học và xã hội học các nước xã hội chủ nghĩa sẽ họp ở Ba Lan vào năm 1987. Chủ đề của Hội nghị tới sẽ là “Vấn đề hòa bình và chung sống hòa bình theo quan điểm macxit về quá trình lịch sử”.

• HỘI NGHỊ KHOA HỌC “TÂM LÝ HỌC VỚI THỜI KỲ QUÁ ĐỘ”

Ngày 27-11-1985, tại Hà Nội, Viện Xã hội học đã tổ chức Hội nghị khoa học “Tâm lý học với thời kỳ quá độ”.

Tham gia Hội nghị có các đồng chí lãnh đạo các cơ quan liên quan và các giáo sư, tiến sĩ, phó tiến sĩ, các nhà khoa học và các cán bộ nghiên cứu.

Vấn đề nghiên cứu và ứng dụng tâm lý học trong thời kỳ quá độ là một vấn đề khoa học quan trọng được đặt ra trong lĩnh vực đời sống của xã hội nước ta hiện nay.

Hội nghị khoa học tập trung thảo luận các nhóm vấn đề sau:

- Các vấn đề phương pháp luận nghiên cứu tâm lý học với thời kỳ quá độ.
- Các vấn đề tâm lý học đại cương, tâm lý học lứa tuổi và tâm lý học giáo dục.

- Tâm lý học lao động và sự ứng dụng nhằm tăng năng suất lao động.

- Tâm lý học xã hội và các công trình nghiên cứu ứng dụng thực nghiệm.

Sau báo cáo đề dẫn của phó tiến sĩ tâm lý học Đỗ Long, Thư ký khoa học Viện Xã hội học, Hội nghị đã được nghe và trao đổi 31 báo cáo khoa học tập trung vào các vấn đề trên.

P.V.

• HỘI THẢO “THANH NIÊN VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ XÃ HỘI HÔM NAY”

Ngày 25-12-1985, tại Hà Nội, Viện Xã hội học đã tổ chức hội thảo khoa học “Thanh niên và những vấn đề xã hội hôm nay”. Giáo sư Vũ Khiêu, Phó Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam, Viện trưởng Viện Xã hội học, chủ trì cuộc hội thảo.

Hơn 30 bản báo cáo khoa học đã tập trung vào những vấn đề mang tính xã hội cấp thiết như: vai trò của thanh niên trong quá trình biến đổi cơ cấu kinh tế - xã hội; thanh niên với phong trào hạ thấp tỷ lệ phát triển dân số và kế hoạch hóa gia đình; vấn đề định hướng nghề nghiệp, xây dựng lối sống mới, v.v...

Đặc biệt, cuộc hội thảo đã hướng vào việc nêu rõ vai trò xung kích của người thanh niên trong giai đoạn cách mạng hiện nay.

Với nội dung thiết thực và tinh thần lao động nghiêm túc, hội thảo đã thu được những kết quả tốt đẹp.

P.V.

• HOẠT ĐỘNG CỦA ĐOÀN CÁN BỘ XÃ HỘI HỌC NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ ĐỨC TẠI VIỆT NAM

Thực hiện kế hoạch hợp tác giữa hai bên, từ ngày 15-10 đến 13-11 năm 1985, đoàn cán bộ xã hội học Cộng hòa Dân chủ Đức gồm hai đồng chí Eckhard Priller, tiến sĩ, trưởng phòng phương pháp và đồng chí Jutfa Gysi, phó tiến sĩ, trưởng phòng xã hội học gia đình, sang công tác tại Viện Xã hội học, Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam.

Sau các buổi báo cáo chung về những thành tựu và kinh nghiệm của xã hội học Cộng hòa Dân chủ Đức trong lĩnh vực xã hội học gia đình và phương pháp nghiên cứu xã hội học, đoàn đã làm việc với các phòng: phương pháp, gia đình, lối sống và chính sách xã hội của Viện Xã hội học Việt Nam. Đoàn cũng dành thời gian trao đổi với các cán bộ của Trung ương Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh và Bộ Thương binh - xã hội về vai trò nghiên cứu xã hội học đối với công tác thanh niên và chính sách xã hội, và đi thăm hai hợp tác xã nông nghiệp tỉnh Hải Hưng. Chuyến công tác của đoàn sang Việt Nam lần này đã kết thúc tốt đẹp.

P.V.

• ĐOÀN XÃ HỘI HỌC VIỆT NAM THAM DỰ HỘI NGHỊ LẦN THỨ 13 NHÓM NGHIÊN CỨU DÂN SỐ HỌC TẠI LIÊN XÔ

Thực hiện kế hoạch hợp tác và trao đổi khoa học giữa Viện Xã hội học Việt Nam với Nhóm nghiên cứu dân số học thuộc chương trình hợp tác các nước xã hội chủ nghĩa về *Vấn đề tính hiệu quả của tác động xã hội đối với việc phát triển dân số trong điều kiện của xã hội xã hội chủ nghĩa*, cuối tháng 9-1985, Đoàn xã hội học Việt Nam do đồng chí Đỗ Thanh Hồng làm trưởng đoàn, đã tham dự Hội nghị này tổ chức tại thành phố Vinhiut, nước Cộng hòa Litva (Liên Xô).

Chương trình nghị sự của Hội nghị gồm:

I. Các báo cáo và tham luận khoa học - thực tiễn về những vấn đề phát triển dân số tại các nước xã hội chủ nghĩa, nhiệm vụ nghiên cứu và các biện pháp tác động vào quá trình biến đổi dân số.

II. Các hội thảo bàn tròn về:

1. Những vấn đề xã hội của dân cư cao tuổi tại các nước xã hội chủ nghĩa. Hành vi

tự bảo vệ sức khỏe, phương thức tác động xã hội đối với các hành vi này.

2. Những vấn đề xã hội của di dân tại các nước xã hội chủ nghĩa.

3. Những vấn đề về tái sản xuất dân số tại các nước xã hội chủ nghĩa.

III. Cuộc họp lần thứ 11. Nhóm dân số ủy ban nghiên cứu vấn đề hợp tác nhiều bên của các Viện Hàn lâm các nước xã hội chủ nghĩa về “Sự tiến triển cấu trúc xã hội của xã hội xã hội chủ nghĩa, kế hoạch hóa xã hội và dự báo xã hội”.

Đoàn xã hội học Việt Nam đã đọc tham luận về “Những vấn đề dân số và nghiên cứu dân số - xã hội học tại Việt Nam”. Đoàn cũng thông báo một số kết quả nghiên cứu xã hội học thực nghiệm xung quanh vấn đề “các nhân tố xã hội ảnh hưởng đến hiệu quả di dân và xây dựng kinh tế mới tại Việt Nam”.

Đoàn đã gặp gỡ và trao đổi với các đoàn bạn về một số vấn đề được nêu ra trong Hội nghị. Các giáo sư, tiến sĩ phụ trách bộ phận nghiên cứu dân số Viện Xã hội học thuộc Viện Hàn lâm khoa học Liên Xô đã thân mật tiếp Đoàn và trao đổi về việc hợp tác nghiên cứu trong giai đoạn 1986 - 1990.

• VIỆN XÃ HỘI HỌC TỔNG KẾT CÔNG TÁC NĂM 1985 VÀ BÀN PHƯƠNG HƯỚNG, NHIỆM VỤ CÔNG TÁC NĂM 1986

Trong Hội nghị Tổng kết cuối năm vừa qua, Viện Xã hội học đã đánh giá kết quả nghiên cứu trong năm 1985 như sau:

1. Đề tài đặt ra đầu năm quá rộng, nên toàn thể cán bộ công nhân viên đã phải cố gắng mức tối đa để hoàn thành nhiệm vụ.

2. Những công trình đã hoàn thành xuất sắc đáng được nêu lên là:

a) Công trình nghiên cứu về nhà ở là một

công trình nghiên cứu công phu. Đề tài cấp Nhà nước này đã được Hội đồng nghiệm thu, gồm 14 đồng chí, đánh giá vào loại xuất sắc và đề nghị Nhà nước khen thưởng. Tạp chí *Xã hội học* đã ra số đặc biệt về vấn đề này, và Viện đã ra một văn kiện để gửi lên các cấp có thẩm quyền.

b) Đề tài về dân số đã hoàn thành đúng kỳ hạn và có kết quả tốt. Công trình đã được báo cáo tại Hội nghị Dân số học lần thứ nhất do Viện tổ chức. Tạp chí *Xã hội học* cũng đã ra số chuyên san về Dân số và Kế hoạch hóa gia đình.

e) Đã hoàn thành ba công trình:

- *Cách mạng và văn hóa* (đã nộp Nhà xuất bản).

- *Gia đình mới*.

- *Lối sống mới*.

d) Đã xuất bản cuốn *Phê phán xã hội học tư sản* do Viện Mác - Lê-nin ấn hành.

3. Tạp chí *Xã hội học* đã ra đúng kỳ 4 số năm 1985.

Trong không khí phấn khởi, toàn Viện thảo luận kế hoạch năm 1986, quyết tâm thực hiện những đề tài gắn liền với nhiệm vụ chính trị hiện nay như thực hiện nghị quyết 8 của Trung ương, đổi mới cơ chế quản lý kinh tế ở các đơn vị cơ sở, làm tốt công tác chính trị - tư tưởng và nghiên cứu khoa học góp phần phục vụ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI.

P.V.